

2021 Ιούλιος, 20 Βινιέτες από το διεθνές ποιητικό φεστιβάλ της Σετ, Φύλλα Ημερολογίου

20 Βινιέτες από το διεθνές ποιητικό φεστιβάλ της Σετ

Φύλλα ημερολογίου

1. Η Σετ

Φτάνω βράδυ στην πανέμορφη παραθαλάσσια πόλη του 17^{ου} αιώνα των περίπου 44.000 ήρεμων και ιδιαίτερως ευδιάθετων κατοίκων -κάτι που ανακαλύπτω λίγο αργότερα. Ανήκει στην περιφέρεια Οξιτανίας στη Νότιο Γαλλία και όπως με πληροφορεί το ευγενέστατο ζευγάρι, που έκανε δύο ώρες δρόμο για να έρθει να με παραλάβει από το αεροδρόμιο της Μασσαλίας, εκτός από παραθεριστικός προορισμός είναι και σημαντικό κέντρο αλιείας, κάτι που γίνεται διαρκώς αισθητό λόγω του δικτύου των μεγάλων καναλιών της πόλης που είναι γεμάτο με μικρά σκάφη αλλά και πολύ μεγάλα αλιευτικά πλοία. Σήμερα έχουν κάποια γιορτή, οι δρόμοι είναι γεμάτοι κόσμο παρ' όλο που πλησιάζουν μεσάνυχτα. Όπου κι αν κοιτάξω βλέπω θάλασσα, πολύ καλό αυτό για μένα. Η πόλη είναι χτισμένη γύρω και πάνω σ' ένα μικρό πράσινο λόφο που οι κάτοικοί της αποκαλούν Mont St Clair προσδίδοντάς του χαϊδευτικά την προσωνυμία του βουνού. Είναι γενέτειρα του Πωλ Βαλερύ, του Ζωρζ Μπρασέν, του Ζαν Βιλάρ, κ.α., και φέτος διοργανώνει το 24ο διηπειρωτικό φεστιβάλ ποίησης Voix Vivre de Meditairanee en Meditairanee, με κεντρικό θεματικό άξονα *Η ποίηση δρόμος της ειρήνης*.

Στο φεστιβάλ της Σετ έχουν στο παρελθόν προσκληθεί η Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ, η Δήμητρα Χριστοδούλου, ο Διονύσης Καρατζάς, ο Ιωσήφ Βεντούρας, ο Θανάσης Χατζόπουλος, ο Τάσος Γαλάτη, η Θεώνη Κοτίνη, η Παυλίνα Παμπούδη, η Ευτυχία-Αλεξάνδρα Λουκίδου, η Αγγελική Σιδηρά, κ.α.

2. Πρώτη νύχτα και δεύτερη μέρα

Με οδηγούν στο Lycee Juliot-Curie τρία περίπου χιλιόμετρα έξω από το κέντρο της πόλης, μαθαίνω ότι εκεί φιλοξενούνται οι περισσότεροι προσκεκλημένοι ποιητές και μουσικοί. Το κτίριο είναι τεράστιο και μοιάζει άδειο, η ώρα προχωρημένη και το σκοτάδι πηχτό. Σκέπτομαι τον ιδιόρρυθμο γάλλο φυσικό Frederic Juliot για την τολμηρή του απόφαση να προσθέσει το επίθετο της γυναίκας του Irene --κόρης της Marie Curie-- πλάι στο δικό του, πολύ πριν το κοινό τους με την Irene Νόμπελ Χημείας. Κοιμάμαι κατάκοπη σ' ένα μονό

κρεβάτι χωρίς σαφή αίσθηση του χώρου. Το επόμενο πρωί βλέπω από το παράθυρό μου την θάλασσα να λαμπιρίζει και μέρος από τις μεγάλες παραλίες της Σετ. Τακτοποιώ τα πράγματά μου κι αρχίζω να ετοιμάζω τα χαρτιά μου για την πρώτη μου ανάγνωση που θα γίνει στον κήπο του Μουσείου Πωλ Βαλερύ. Στην μικρή αίθουσα για το πρωινό πρωτογνωρίζω κάποιους από τους ποιητές του φεστιβάλ. Επιστρέφοντας διαπιστώνω ότι η κλειδαριά του δωματίου μου έχει χαλάσει. Βρίσκομαι κλεισμένη έξω με όλα μου τα πράγματα εγκλωβισμένα μέσα. Κάποια στιγμή νομίζω πως είναι ο ρουμάνος ποιητής Valeriu Stancu που καταφέρνει και ξεκλειδώνει την πόρτα μου η οποία όμως δεν ξανακλειδώνει πια, άρα δεν μπορώ να φύγω κι ας έχω παρουσίαση σε λίγες ώρες. Ευτυχώς ο ευγενέστατος ποιητής εκ Βρετανίας Guy Allix, προθυμοποιείται να φιλοξενήσει τη βαλίτσα μου στο δωμάτιό του μέχρι να βρεθεί λύση από το γραφείο της διοργάνωσης του φεστιβάλ. Δύσκολο ξεκίνημα αλλά μεγάλη η ανακούφιση καθώς διαπιστώνω πόσοι άνθρωποι κινητοποιούνται, το βράδυ μου δίνουν άλλο δωμάτιο ακριβώς απέναντι από το αρχικό μου, με τρία κρεβάτια. Όλα τα επόμενα βράδια κοιτάζω τα δύο αδειανά δίπλα μου και προσπαθώ να φανταστώ το χώρο στην πλήρη λειτουργία του όταν θα επιστρέψουν το Σεπτέμβριο οι σπουδαστές. Οι τουαλέτες και τα ντους εδώ είναι κοινόχρηστα, οι συνθήκες του κτιρίου μας γυρνούν πίσω στα φοιτητικά μας χρόνια, κάποιοι δυσανασχετούν, αναγκαζόμαστε να κυκλοφορούμε διστακτικά στους διαδρόμους τυλιγμένοι με πετσέτες μπάνιου και αφροντούς στα χέρια, καλημεριζόμαστε αμήχανα. Μετά το πρώτο ξάφνιασμα προσαρμόζομαι και το διασκεδάζω. Απ' όλο αυτό κρατώ το μούρασμα και μια αναδυόμενη οικειότητα γεμάτη έγνοια για τον διπλανό.

3. Η πόλη συμμετέχει

Τα πρωινά μάς βρίσκουν συνήθως στην Πλατεία του Βιβλίου με το συμβολικό γλυπτό γιγαντιαίο χταπόδι μπροστά από το μικρό σιντριβάνι, με τα λευκά ομοιόμορφα κιόσκια των εκδοτικών οίκων που είναι στημένα κολλητά το ένα δίπλα στο άλλο και δίνουν την δυνατότητα της άμεσης επικοινωνίας των ποιητών με τους εκδότες. Το φεστιβάλ σαν το γιγάντιο γλυπτό χταπόδι της κεντρικής πλατείας έχει απλώσει τα πλοκάμια του παντού, σε πλατείες, σε δρόμους και στενά δρομάκια, σε κήπους ιδιωτικούς και δημόσιους, σε βάρκες. Εναέρια πανώ με στίχους των προσκεκλημένων ποιητών ανεμίζουν ψηλά δεμένα στα κτίρια, πολλοί βρήκαν τον δικό τους, εγώ όχι. Ομοιόμορφες λευκές ξαπλώστρες είναι διαθέσιμες σχεδόν σε όλους τους χώρους των εκδηλώσεων. Στην πλατεία του βιβλίου λειτουργούν ποιητικά εργαστήρια, και τις τελευταίες μέρες ζωντάνεψαν δρώμενα που αφορούσαν τα παιδιά.

4. Οι ποιητές

Είμαι εξ αρχής βέβαιη πως δεν θα καταφέρω να γνωρίσω ή έστω να ακούσω και τους πενήντα πέντε προσκεκλημένους ποιητές —αν και θα κάνω ότι μπορώ, οι περισσότεροι είναι Γάλλοι, οι υπόλοιποι προέρχονται όχι μόνο από Μεσογειακές χώρες αλλά κι από την Κολομβία και την Αργεντινή. Με ενδιαφέρει ιδιαίτερα το ότι δόθηκε φωνή και χώρος για τους ποιητές της Νότιας Γαλλίας για να διαβάσουν τα ποιήματά τους στην απειλούμενη με εξαφάνιση οξιτανική γλώσσα, παρ' ότι γλώσσα των τροβαδούρων μεταξύ 11ου και 13ου αιώνα. Πρωτόγνωρη επιλογή ενσυναίσθησης είναι η συμμετοχή της μαροκινής κουφής εκ γενετής ποιήτριας Wafae Ababou κάτω από τον τίτλο *Η γλώσσα των σημάτων*, έχει μια νεαρή συμπαθέστατη βοηθό για να κάνει την μετάφραση.

5. Οι μουσικοί

Οι μουσικοί είναι πέντε αλλά η ποικιλία των ήχων μεγάλη, ξεχώρισα το κλασσικό βιολοντσέλο με την ευαίσθητη ερμηνεία της Catherine Warnier που είχα την χαρά να με συνοδεύσει στην πρώτη μου ανάγνωση στο κήπο του Μουσείου Πωλ Βαλερύ, το υπέροχο καινοφανές hangpan ένας μικρός ιπτάμενος δίσκος που στα χέρια του γάλλου Laurent Sastre παράγει κύματα γαλήνης και τα παράξενα μουσικά όργανα της αργεντινοϊνδιάνικης καταγωγής Claudia Christiansen με τα συναρπαστικά φωνητικά της που ανέβαινε πάντα στη σκηνή ξυπόλυτη και έπαιζε καθισμένη οκλαδόν. Όλα έδεναν αρμονικά τις περισσότερες φορές με τα κείμενα των ποιητών.

6. Το 24ο φεστιβάλ φορά μάσκα

Πρωτοφανείς συνθήκες για ένα φεστιβάλ ποίησης-λόγου με το στόμα καλυμμένο - θεωρητικά θα πρέπει να φοράμε μάσκες, κάποιιοι φορούν άλλοι όχι. Η αντίστιξη είναι διαρκής. Οι διαφορές ως προς τις προ πανδημίας διοργανώσεις είναι εμφανείς, οι προσκεκλημένοι ποιητές και μουσικοί είναι λιγότεροι. Ευτυχώς όλες οι εκδηλώσεις είναι προγραμματισμένες για εξωτερικούς χώρους. Τις πρώτες μέρες όλοι είμαστε πιο προσεκτικοί μετά όλο και λιγότερο. Ο covid-19 δεν παίζει, μας έχει μουδιάσει και ταυτόχρονα κουράσει δυο χρόνια τώρα. Φυσικά, όλοι έχουμε πιστοποιητικό εμβολιασμού και μοριακό τεστ. Στο τέλος χρειάστηκε να συμπληρώσω και ένα plf (στοιχεία ανίχνευσης) για να μπορέσω να επιστρέψω στην Ελλάδα...

7. Η πιο πρωτότυπη και παράξενη απαγγελία που έχω κάνει ποτέ!

Ήταν μια ξύλινη βάρκα με τέσσερα βαριά κουπιά και πλήρωμα μέλη του ναυτικού ομίλου σε ρόλο εθελοντών του φεστιβάλ. Χωρούσε συνολικά μόλις 10 άτομα, όταν το μικρό σκαφί γέμισε το πρώτο ευχάριστο παραξένεμα αντικαταστάθηκε με μια μικρή αγωνία από την διαπίστωση ότι ο ηθοποιός που θα διάβαζε τα ποιήματα στα γαλλικά δεν ήρθε, μάλλον μας ξέχασε. Παρ' όλα αυτά οι κωπηλάτες πήραν το σύνθημα του συντονισμού κι άρχισαν κωπηλατούν μέσα στα λαμπερά χρώματα του απογευματινού ήλιου. Διασχίζαμε τα φαρδιά κανάλια της Σετ, ενδιάμεσα σταματούσαμε και ο καπετάνιος μας ξεναγούσε τα παρακείμενα αξιοθέατα της πόλης. Σε κάθε στάση εγώ διάβαζα στα ελληνικά κάποια από τα ποιήματα που είχα επιλέξει και προσπαθούσα να αποδώσω το νόημά τους στα γαλλικά. Κοντά σε μια γέφυρα του καναλιού παραλάβαμε την Ελένη —έτσι μου είχε ζητήσει να την αποκαλώ, είχαμε γνωριστεί λίγες μέρες νωρίτερα όταν μετά την απαγγελία μου εκείνης της βραδιάς σε σπαστά ελληνικά μού είχε γενναιόδωρα εκφράσει τον ενθουσιασμό της— την είχε ειδοποιήσει ο καπετάνιος για βοήθεια, ήταν η γυναίκα του. Πράγματι, συνέδραμε με όσα ελληνικά μπορούσε, λίγο-λίγο στην προσπάθεια για την εύρεση της πιο κατάλληλης λέξης στα γαλλικά συμμετείχαν όλοι όσοι βρίσκονταν στο σκαφάκι. Στην τελευταία στροφή έχοντας πάρει τον δρόμο της επιστροφής —η διάρκεια της εκδήλωσης ήταν μιάμιση ώρα— μετά το τελευταίο μου ποίημα η γαλλίδα ψυχολόγος Ελένη άρχισε να τραγουδά με πάθος στα ελληνικά τραγούδια που είχε μάθει από τις παρέες της με τους έλληνες συμφοιτητές της στο πανεπιστήμιο του Μονπελιέ. Ακολούθησα διστακτικά, σιγά-σιγά και όλοι οι υπόλοιποι, ξεκινώντας από Χατζηδάκη, Θεοδωράκη, περάσαμε στα δημοτικά και καταλήξαμε σε Ντέμη Ρούσσο και Ζωρζ Μουστακί, μετατρέποντας την ποιητική απαγγελία σε αυτοσχέδιο δρώμενο.

8. Ο Ζωρζ Μπρασέν στο φεστιβάλ

Δεμένα στα ψηλά μπαρόκ κτίρια της πόλης κυματίζουν προς τιμή των εκατό χρόνων από την γέννηση του αγαπημένου τραγουδοποιού των Γάλλων μεγάλα πανώ με στιγμιότυπα από την ζωή του, τον βλέπω σε διάφορες ηλικίες, κάπου διαβάζει, σ' ένα άλλο κάτι λέει με πολύ σοβαρό ύφος στη γάτα του. Η διοργάνωση του φεστιβάλ ανέθεσε στον Guy Allix να κάνει μία συναυλία με τραγούδια του George Brassens, τον ακούω από το απέναντι δωμάτιο του Lycee που μελετάει, είναι πολύ αγχωμένος, *εγώ απλώς παίζω κιθάρα*, μας λέει το βράδυ της συναυλίας, *δεν είμαι μουσικός, θα κάνω όμως το καλύτερο που μπορώ*. Όλοι τραγουδούν μαζί του, ειδικά το τελευταίο τραγούδι που δε μασάει τα λόγια του, τον γνωστό και στα ελληνικά *Γορίλλα*, που εκτός από τραγούδι έχει ευτυχίσει και στην ποιητική μετάφραση του Γιάννη Βαρβέρη. Η συναυλία είχε μεγάλη επιτυχία, ο κήπος της Mediatheque Francois Mitterrand ήταν ασφυκτικά γεμάτος!

9. Παλιοί γνώριμοι - Συναντήσεις

Με την κροάτισσα ποιήτρια Άνα Βρνάρντιτς είχαμε πρωτογνωριστεί στο Ζάγκρεμ με αφορμή την συμμετοχή μας το 2015 στο Goran Festival. Συναντηθήκαμε ξανά εδώ στη Σετ, διαβάσαμε μαζί σ' έναν ιδιωτικό παραδείσιο εσωτερικό κήπο. Με τον ιταλό ποιητή-ανιματέρ Claudio Pozzani είχαμε διαβάσει μαζί στο Goran Festival της Κροατίας, εδώ στη Σετ είχα την χαρά να συντονίζει την εκδήλωση μου στο κιόσκι της Place Aristode Briand.

10. Η νέα μου φίλη Μαριάννα Κατζάρας

Η αεικίνητη, από έλληνες γονείς, Μαριάννα από την Τύνιδα με βοήθησε όπου χρειάστηκε, στην εξοικείωση με τον χώρο, στην επικοινωνία με κάποιους εκδότες, στις ευρύτερες παρέες που άνθιζαν στη πλατεία μόλις έκλειναν τα εκδοτικά κιόσκια. Παλιό μέλος του φεστιβάλ ήξερε πρόσωπα, τρόπους και στέκια της πόλης. Εκτίμησα τόσο την ίδια όσο και την ποίησή της μέσα από την φρεσκοτυπωμένη της συλλογή με τίτλο *J' ai ferme mes maisons*.

11. Η ποίηση, λόγος της ειρήνης σε μία Μεσόγειο που πλήττεται από διχασμούς

Τον συντονισμό της εκδήλωσης έκανε ο ποιητής-ανιματέρ Philippe Tancelin, —μαζί είχαμε κάνει λίγες μέρες πριν και μία ραδιοφωνική συνέντευξη, πάλι τότε με είχε βοηθήσει η αργή και ήρεμη ομιλία του. Σε ορισμένα σημεία της συζήτησης που ακολούθησε σημαντική ήταν ως προς την μετάφραση η βοήθεια της Μαριάννας Κατζάρας.

Εδώ ένα μικρό απόσπασμα με κάποιες σκέψεις μου για το θέμα.

[... Η ποίηση είναι λόγος της αλήθειας και όχι απλώς της ειρήνης. Είναι λόγος της οδύνης που ζητά τη δικαίωση των αδύναμων και κατατρεγμένων από την βία των ισχυρών του κόσμου και των πολιτικών τους. Το γεγονός ότι βίαιες εισβολές ισχυρών κρατών τα τελευταία χρόνια σε Αρμενία, Ιράκ, Συρία, Κύπρο έχουν αδιάντροπα βαφτιστεί ως «Επιχειρήσεις Ειρήνης» δείχνει πόσο υπονομευμένος και ναρκοθετημένος είναι ο λόγος της ίδιας της ποίησης για την ειρήνη [...]. Θεωρώ ότι ανάμεσα σ' αυτά που μπορεί να προσφέρει η ποίηση στην ταραγμένη μας Μεσόγειο, πέρα από την ανάδειξη των κοινών και όμορφων στοιχείων που έχουν να μοιραστούν μεταξύ τους οι λαοί της, είναι να φέρνει στο

φως με έντιμο τρόπο τα σκοτεινά σημεία που χαλούν, που στραβώνουν την συνολική εικόνα και να τα κάνει μέσω της τέχνης του λόγου αισθητά και στον υπόλοιπο κόσμο. Θέλω να πω, πως πρέπει να μιλά και για τις επιβουλές, τις λάθος κινήσεις, τα στραβοπατήματα της ιστορίας. Η ποίηση δεν πρέπει και δεν γίνεται να μιλά μόνο για την ομορφιά, έχει χρέος να αποκαλύπτει και το μέγεθος του αβυσσαλέου που μας κατατρώχει ως ανθρώπινο είδος. Μόνο τότε θα καταφέρουμε να βελτιώσουμε εαυτούς και αλλήλους.]

12. Όλα ήταν μελετημένα και λειτουργικά

Η υποδειγματική διοργάνωση, ανοικτή, πολύπλευρη, σε εναλλακτικούς χώρους, με φαντασία, με τυπογραφική ποιότητα στα έντυπά της, όπως και η ετήσια ανθολογία των προσκεκλημένων ποιητών μαζί με το βιβλιαράκι με το λεπτομερές πρόγραμμα όλων των παράλληλων εκδηλώσεων, έχει πολλά να μας διδάξει ως προς τις αντίστοιχες ελληνικές διοργανώσεις....

13. Οι εκδότες μιλούν ελληνικά

Bruno Dousey- Murielle Szac, Krypti, Antre Iacovella - La Rumeur Libre Editions! Με εντυπωσιάζει το αυθόρμητο ενδιαφέρον των περισσότερων μόλις βλέπουν ότι είμαι από την Ελλάδα. Αυτομάτως ανθίζει χαμόγελο που συνοδεύεται από επιφώνημα θαυμασμού. Όλοι έχουν ένα καλό και ουσιαστικό λόγο να πουν, γνωρίζουν σίγουρα πολλά παραπάνω από ότι ο απλός επισκέπτης που κάνει τουρισμό, ορισμένοι μάλιστα έχουν ζήσει για χρόνια στη χώρα μας, όλοι εκφράζουν απερίφραστα την αγάπη τους.

14. Ο Τούρκος του Στρασβούργου

«Μα πώς γίνεται να μιλάτε; Εσείς είσαστε εχθροί!» βρόντηξε μεταξύ σοβαρού κι αστείου μια φωνή ξαφνικά δίπλα μας. Αναπηδήσαμε κι οι δυο και σχεδόν συγχρονισμένα είπαμε «Όχι, όχι, εμείς είμαστε φίλοι, οι κυβερνήσεις μας τα έχουν κάνει χάλια» κι έπειτα βάλαμε αμήχανοι κι αναψοκοκκινισμένοι τα γέλια. Ο ευγενέστατος, πολυπράγμων και γεμάτος χιούμορ Reha Yunluel έχει σπουδάσει νομικά, ζει από χρόνια στο Στρασβούργο και μόλις μου είχε ζητήσει να του δώσω μια μικρή συνέντευξη όπως έκανε άλλωστε και με αρκετούς άλλους ποιητές του φεστιβάλ για να τις συμπεριλάβει στο περιοδικό που διευθύνει μαζί με μεταφρασμένα ποιήματά μας στα τουρκικά. Του είπα ότι το 2012 ήμουν καλεσμένη σε αντίστοιχο φεστιβάλ ποίησης στη Σμύρνη και έχω ήδη μεταφρασμένα ποιήματα στα τουρκικά, όμως μου επισημαίνει ότι θέλει να είναι από τα καινούργια. Κάναμε λίγο παρέα, όσο το επέτρεπαν οι ταχύτατοι ρυθμοί των εκδηλώσεων και των προγραμματισμένων αναγνώσεών μας στα διάφορα σημεία της πόλης, μιλήσαμε και για την κατάσταση στη Μεσόγειο, συμφωνήσαμε στα πιο κρίσιμα. Είμαστε σε επικοινωνία.

15. Ο ιπτάμενος υπνόσακος του Patrick Dubost

Κάπως έτσι κυλούσαν οι μέρες, με την ψυχική ικανοποίηση αλλά και την σωματική κούραση να αυξάνονται ομοιόμορφα μέρα με τη μέρα, μέχρι που έφτασε το Σάββατο που ήταν προγραμματισμένο το φινάλε. Το επεισοδιακό κλείσιμο του φετινού φεστιβάλ με το τσουχτερό κρύο τον δυνατό αέρα και την βροχή που μας πλαγιοκοπούσε αναγκάζοντάς μας εντέλει να ανεβαίνουμε στην κεντρική σκηνή του κήπου της Mediatheque Francois Mitterrand συνοδευόμενοι από κάποιο φίλο ποιητή που μας κρατούσε με ευγενική

αυταπάρνηση ανοιγμένη ομπρέλα για να μπορέσουμε να διαβάσουμε, θα το θυμόμαστε όλοι. Όλοι όσοι περιμέναμε την σειρά μας για την τελευταία απαγγελία μας στο φεστιβάλ τρέμαμε από το αναπάντεχο κρύο όταν από κάπου θεόσταλτος εμφανίστηκε ένας υπνόσακος, ο οποίος άρχισε να υπερίπταται πάνω από τα κεφάλια μας κατά διαστήματα αλλάζοντας χέρια, τότε ανά τρεις τυλιγόμασταν σφιχταγκαλιασμένοι για λίγη ώρα και μόλις συνερχόμασταν κάπως από το κρύο τον δίναμε στους διπλανούς μας για να ζεσταθούν.

16. Χορεύοντας σάμπα με τον Eduardo Garcia Aguilar

Στο τέλος της γιορτής περιμένοντας πια τα πουλμανάκια του φεστιβάλ που μας εξυπηρετούσαν για ορισμένες από τις μετακινήσεις μας, καθώς η περιστασιακή συντροφικότητα μεταξύ μας είχε αυξηθεί επιδοθήκαμε σε αυτοσχέδιους χοροπηδηχτούς χορούς για να ζεσταθούμε. Τα όποια τελευταία στερεότυπα είχαν διαλυθεί. Όλες αυτές τις μέρες είχαμε καταφέρει να επικοινωνήσουμε βαθύτερα με το καλύτερο κομμάτι του εαυτού μας και να το μοιραστούμε με τους υπόλοιπους, να εμπιστευτούμε ο ένας τον άλλο, να συλλογιστούμε μαζί με αφορμή τα πολύ ενδιαφέροντα θέματα που είχε θέσει η επιτροπή του φεστιβάλ.

17. Η Πλατεία του Βιβλίου άδειασε

Την Κυριακή το πρωί 1η Αυγούστου όλοι έφυγαν, η Πλατεία του Βιβλίου άδειασε, ο παλμός του κέντρου της Σετ άλλαξε, όλα ξαναγύρισαν τον χαλαρό καθημερινό ρυθμό τους με τους ευγενικούς, χαμογελαστούς κατοίκους και τους ξένοιαστους τουρίστες να περιφέρονται στα κανάλια και τους δρόμους της πόλης. Μου είχαν ήδη ζητήσει από την διοργάνωση αν δεχόμουν να φύγω μια μέρα μετά την λήξη του φεστιβάλ στις 2 Αυγούστου, επομένως είχα την τύχη να δω την πόλη μετά την γιορτή και να σκεφτώ πολλά.

18. Περπατώντας στο Montpellier

Αξιοποίησα αυτή την χαρισμένη μέρα κάνοντας μια δεκάωρη επίσκεψη στο Μονπελιέ, παρατήρησα πως όλοι ανεξαιρέτως εδώ είναι πιο πειθαρχημένοι και φορούν μάσκες και στους εξωτερικούς χώρους. Στο μουσείο Fabre για να μου επιτρέψουν την είσοδο ζήτησαν το πιστοποιητικό εμβολιασμού μου κατά του covid-19, ευτυχώς το είχα μαζί μου διαφορετικά θα είχα χάσει μια εξαιρετική εμπειρία. Όταν τελείωσα από το μουσείο περπάτησα πολύ στην καταπράσινη πόλη με τα όμορφα μπαρόκ κτίρια και τους φαρδείς δρόμους, διέσχισα πλατείες, προσπέρασα το εμπορικό κέντρο Polygone και το μεγαλύτερό του Antigone κι έφτασα μέχρι το πλατύ ποτάμι Rives du Lez. Θυμήθηκα τις ιατρικές σπουδές του Κοραή στο πανεπιστήμιο της πόλης και την επίδραση του ευρωπαϊκού διαφωτισμού στη σκέψη του με ότι σήμαινε κατόπιν αυτό για την Ελλάδα. Διαρκώς με συντρόφευε η αίσθηση μιας εκλεκτικής συγγένειας με τον χώρο, τα ελληνικά ονόματα των δρόμων, τα διάσπαρτα στη πόλη γλυπτά, όλα μαρτυρούσαν την παρουσία του ελληνικού στοιχείου. Αργά το απόγευμα πήρα το τραίνο της επιστροφής για τη Σετ.

19. Επιστροφή στη Σετ, όλοι έχουν φύγει

Η Σετ με τον καταγάλανο ουρανό της έχει επιστρέψει στο χαλαρό καλοκαιρινό ρυθμό της, τελικά η θάλασσα επηρεάζει παντού τους ανθρώπους που ζουν δίπλα της. Η Μεσόγειος

πάντα δίνει τον δικό της μοναδικό τόνο και όλοι εμείς που ανασαίνουμε γύρω από την ζωογόνο αύρα της πρέπει να βρούμε τρόπους να το αξιοποιήσουμε, να την κάνουμε αυτό που της πρέπει και της αξίζει, να την κάνουμε να μοιάζει μ' αυτή την εσωτερική θάλασσα που αγάπησε ο Braudel, την κοινή θάλασσα που θα μας ενώνει.

20. Κάποιοι από τους στίχους που με άγγιξαν

Μαριάννα Κατζάρας

-

Αεροδρόμιο Καιρουάν

...

Γράφω για τα ερείπια των έργων μου

Χαμένα στους τέσσερις ανέμους

Γράφω για τα διαβατήρια

Ριγμένα μια βραδιά στον βάλτο

Για τα σημάδια και τις ουλές της σελίδας

Που είναι αδύνατον να κλείσουν

Χτυπούν την πόρτα της μνήμης

Την πόρτα του κόσμου

Και οι λογαριασμοί απογραφής

καθόλου αθώοι

Πιστοί και παρόντες

σε κάθε αρχή της ιστορίας

σαν να ήταν η πρώτη φορά

....

Gili Hamovich

Σημείωμα

Εσύ είσαι ο τοίχος μου,
εσύ είσαι ο Τοίχος των Δακρύων μου,
όχι αυτός στην Ιερουσαλήμ, αλλά εδώ στο σπίτι μας,
κτισμένος πάνω στην καρδιά μου.
Αυτή είναι η ευτυχία που μπορείς να μου φέρεις,
να είσαι ο τόπος όπου μπορώ να κλαίω.

.....

Reha Yunluel

Ύπαρξη,
είναι το βλέμμα σου στην παλίρροια
από τον κόλπο της καρδιάς σου

έρχεται, αλλά δεν ξέρει πώς να φύγει
φεύγει, αλλά δεν ξέρει πώς να έρθει
έρχεται και φεύγει,
δεν ξέρει πώς να μείνει

....